

USTAWA
z dnia 22 maja 2003 r.

o nadzorze ubezpieczeniowym i emerytalnym oraz Rzeczniku Ubezpieczonych¹⁾

Opracowano na podstawie: Dz.U. z 2003 r. Nr 124, poz. 1153, Nr 170, poz. 1651, z 2004 r. Nr 93, poz. 891, Nr 96, poz. 959.

Rozdział 1
Przepisy ogólne

Art. 1.

Ustawa określa organizację nadzoru ubezpieczeniowego i emerytalnego oraz zasady działania Rzecznika Ubezpieczonych .

Art. 2.

1. Nadzorem ubezpieczeniowym i emerytalnym, zwanym dalej „nadzorem”, jest objęta działalność:
- 1) ubezpieczeniowa, o której mowa w przepisach o działalności ubezpieczeniowej;
 - 2) w zakresie pośrednictwa ubezpieczeniowego, o której mowa w przepisach o pośrednictwie ubezpieczeniowym;
 - 3) w zakresie funduszy emerytalnych, o której mowa w przepisach o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych;
 - 4) w zakresie pracowniczych programów emerytalnych, o której mowa w przepisach o pracowniczych programach emerytalnych.

¹⁾ Niniejsza ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia następujących dyrektyw Wspólnot Europejskich:

- 1) dyrektywy 92/49/EWG z dnia 18 lipca 1992 r. w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do ubezpieczeń bezpośrednich innych niż ubezpieczenia na życie oraz zmieniająca dyrektywy 73/239/EWG i 88/357/EWG (trzecia dyrektywa w sprawie ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie) (Dz.Urz. WE L 228 z 11.08.1992),
- 2) dyrektywy 98/78/WE z dnia 27 października 1998 r. w sprawie dodatkowego nadzoru nad zakładami ubezpieczeń w grupach ubezpieczeniowych (Dz.Urz. WE L 230 z 05.12.1998),
- 3) dyrektywy 2002/83/WE z dnia 5 listopada 2002 r. dotyczącej ubezpieczeń na życie (Dz.Urz. WE L 345 z 19.12.2002).

Dane dotyczące ogłoszenia aktów prawa Unii Europejskiej, zamieszczone w niniejszej ustawie - z dniem uzyskania przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej - dotyczą ogłoszenia tych aktów w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej - wydanie specjalne.

2. Nadzorowi podlegają podmioty prowadzące działalność w zakresie, o którym mowa w ust. 1, w szczególności zakłady ubezpieczeń, pośrednicy ubezpieczeniowi, fundusze emerytalne i towarzystwa emerytalne, zwane dalej „podmiotami nadzorowanymi”.
3. Organem nadzoru jest Komisja Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych, zwana dalej „Komisją”.

Art. 3.

Celem nadzoru jest ochrona interesów osób ubezpieczających, ubezpieczonych, uposażonych lub uprawnionych z umów ubezpieczenia, członków funduszy emerytalnych oraz uczestników pracowniczych programów emerytalnych.

Art. 4.

1. W celu realizacji ustawowych zadań Komisja współpracuje w szczególności z Komisją Nadzoru Bankowego, Komisją Papierów Wartościowych i Giełd, Prezesem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz z organami nadzoru ubezpieczeniowego lub emerytalnego innych państw.
2. Komisja współpracuje z Szefem Krajowego Centrum Informacji Kryminalnych w zakresie niezbędnym do realizacji jego zadań ustawowych.

Art. 5.

1. Rzecznik Ubezpieczonych reprezentuje interesy osób ubezpieczających, ubezpieczonych, uposażonych lub uprawnionych z umów ubezpieczenia, członków funduszy emerytalnych i uczestników pracowniczych programów emerytalnych.
2. W celu realizacji ustawowych zadań Rzecznik Ubezpieczonych współpracuje w szczególności z krajowymi i zagranicznymi organizacjami konsumenckimi oraz z Rzecznikiem Praw Obywatelskich.

Art. 6.

1. Rzecznik Ubezpieczonych posiada osobowość prawną.
2. Siedzibą Rzecznika Ubezpieczonych jest Warszawa.

Rozdział 2

Organizacja i zasady działania Komisji

Art. 7.

1. Komisja jest centralnym organem administracji rządowej.
2. Nadzór nad Komisją sprawuje minister właściwy do spraw instytucji finansowych.

Art. 8.

1. Zadaniem Komisji jest:
 - 1) podejmowanie określonych w odrębnych przepisach działań mających na celu zapewnienie zgodności działalności podmiotów nadzorowanych z przepisami prawa;
 - 2) kontrola działalności i stanu majątkowego podmiotów nadzorowanych;
 - 3) podejmowanie innych zadań określonych ustawami.
2. Zakres nadzoru i szczegółowe zadania Komisji określają odrębne przepisy.

Art. 9.

1. W skład Komisji wchodzi:
 - 1) Przewodniczący Komisji powoływany przez Prezesa Rady Ministrów na wspólny wniosek ministra właściwego do spraw instytucji finansowych i ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego - na pięcioletnią kadencję;
 - 2) zastępcy Przewodniczącego Komisji - przedstawiciele wyznaczeni przez:
 - a) ministra właściwego do spraw instytucji finansowych,
 - b) ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego;
 - 3) Przewodniczący Komisji Papierów Wartościowych i Giełd albo wyznaczony przez niego zastępca przewodniczącego;
 - 4) Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów albo wyznaczony przez niego przedstawiciel.
2. W posiedzeniu Komisji, z głosem doradczym, uczestniczą: przedstawiciel Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Rzecznik Ubezpieczonych oraz Generalny Inspektor Nadzoru Bankowego.

Art. 10.

1. Przewodniczącym Komisji może być osoba posiadająca:
 - 1) wyłącznie obywatelstwo polskie;
 - 2) wyższe wykształcenie prawnicze, ekonomiczne lub matematyczne;
 - 3) co najmniej czteroletnie doświadczenie w zakresie obejmującym funkcjonowanie sektora ubezpieczeń, funduszy emerytalnych, rynku kapitałowego lub sektora bankowego.
2. Przewodniczący Komisji może być odwołany przez Prezesa Rady Ministrów przed upływem kadencji z następujących przyczyn:
 - 1) złożenia rezygnacji;
 - 2) niewypełniania obowiązków na skutek długotrwałej choroby trwającej ponad 6 miesięcy, stwierdzonej orzeczeniem lekarskim;
 - 3) rażącego naruszenia interesów osób ubezpieczających, ubezpieczonych, uposażonych lub uprawnionych z umów ubezpieczenia, członków funduszy emerytalnych lub uczestników pracowniczych programów emerytalnych;

- 4) rażącego naruszenia Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej lub ustaw;
 - 5) skazania prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo.
3. W przypadku śmierci Przewodniczącego Komisji jego kadencja wygasa.
 4. Ta sama osoba nie może być Przewodniczącym Komisji dłużej niż przez dwie kolejne kadencje.
 5. Przewodniczący Komisji kieruje pracami Komisji i reprezentuje Komisję na zewnątrz.

Art. 11.

1. Komisja podejmuje rozstrzygnięcia, w tym wydaje decyzje i postanowienia określone w przepisach odrębnych, w drodze uchwały.
2. Uchwały podpisuje w imieniu Komisji Przewodniczący Komisji, a w przypadku jego nieobecności, upoważniony przez niego Zastępca Przewodniczącego Komisji.
3. Komisja podejmuje uchwały zwykłą większością głosów w obecności co najmniej trzech osób wchodzących w skład Komisji.
4. Szczegółową organizację i tryb pracy Komisji określa regulamin Komisji uchwalony przez Komisję.

Art. 12.

1. Komisja może upoważnić Przewodniczącego Komisji, zastępców Przewodniczącego Komisji oraz pracowników Urzędu Komisji do podejmowania działań w zakresie właściwości Komisji, w tym do wydawania postanowień i decyzji administracyjnych, z wyłączeniem wydawania określonych w przepisach odrębnych rozstrzygnięć co do istoty sprawy, w sprawach dotyczących:
 - 1) wydawania i cofania zezwolenia na wykonywanie działalności ubezpieczeniowej;
 - 2) wydawania zgody na powołanie osób na członków zarządu;
 - 3) połączenia i podziału zakładów ubezpieczeń;
 - 4) przeniesienia portfela ubezpieczeń;
 - 5) wydawania zezwolenia na nabycie lub objęcie akcji zakładu ubezpieczeń;
 - 6) likwidacji przymusowej zakładu ubezpieczeń;
 - 7) ustanowienia zarządu komisarycznego zakładu ubezpieczeń;
 - 8) występowania z wnioskiem o ogłoszenie upadłości zakładu ubezpieczeń;
 - 9) wydawania zezwolenia na utworzenie funduszu emerytalnego i towarzystwa emerytalnego;
 - 10) cofania zezwolenia na utworzenie towarzystwa emerytalnego;
 - 11) wydawania zezwolenia na przejęcie zarządzania funduszem emerytalnym oraz połączenie towarzystw emerytalnych;
 - 12) wydawania zezwolenia na nabycie lub objęcie akcji towarzystwa emerytalnego;

- 13) wydawania zezwolenia na zmianę statutu funduszu emerytalnego oraz zmianę statutu towarzystwa emerytalnego;
 - 14) likwidacji pracowniczego funduszu emerytalnego;
 - 15) nadawania decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności;
 - 16) kar pieniężnych nakładanych na towarzystwa emerytalne, zakłady ubezpieczeń lub członków ich organów, oraz zawieszania członków zarządu, występowania z wnioskiem o odwołanie członka zarządu lub odwołanie udzielonej prokury lub występowania o zwołanie posiedzenia walnego zgromadzenia, rady nadzorczej lub zarządu.
2. Pełnomocnictwo, o którym mowa w ust. 1, może upoważniać, w zakresie określonym przez Komisję, do udzielania dalszych pełnomocnictw pracownikom Urzędu Komisji.

Art. 13.

1. Obsługę Komisji zapewnia Urząd Komisji, zwany dalej „Urzędem”.
2. Urzędem kieruje Przewodniczący Komisji.
3. Organizację Urzędu określa statut Urzędu, nadany w drodze zarządzenia, przez ministra właściwego do spraw instytucji finansowych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego.
4. Wynagrodzenia i premie Przewodniczącego Komisji i jego zastępców oraz pracowników Urzędu są finansowane z wpłat, o których mowa w art. 14.
5. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady kształtowania wielkości środków przeznaczonych na premie dla Przewodniczącego Komisji i jego zastępców oraz ustalania wysokości tych premii, a także szczegółowe zasady kształtowania wielkości środków na wynagrodzenia i premie dla pracowników Urzędu oraz ustalania wysokości tych wynagrodzeń i premii, uwzględniając w szczególności organizację Urzędu, konieczność zapewnienia właściwej realizacji zadań Komisji i Urzędu w zakresie sprawowanego nadzoru oraz poziom płac w instytucjach nadzorowanych.

Art. 14.

1. Koszty nadzoru ponoszą:
 - 1) zakłady ubezpieczeń do wysokości 0,14% zbioru składek brutto;
 - 2) powszechne towarzystwa emerytalne do wysokości 0,14% składek wpłaconych w danym roku do zarządzanych przez nie otwartych funduszy emerytalnych.
2. Należności, o których mowa w ust. 1, podlegają egzekucji w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.
3. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych określa, w drodze rozporządzenia, terminy uiszczania, wysokość i sposób obliczania wpłat, o których mowa w ust. 1, uwzględniając zapewnienie skuteczności sprawowanego nadzoru.
4. W przypadku niedotrzymania terminu uiszczania wpłat, ustalonego na podstawie ust. 3, pobiera się odsetki za zwłokę w wysokości odsetek ustawowych.

Art. 15.

Osoby wchodzące w skład Komisji oraz pracownicy Urzędu nie mogą:

- 1) być akcjonariuszami (udziałowcami) lub członkami władz zakładów ubezpieczeń oraz wykonywać czynności związanych z działalnością ubezpieczeniową lub pośrednictwem ubezpieczeniowym, a także podejmować zatrudnienia w zakładzie ubezpieczeń na podstawie umowy o pracę, umowy zlecenia, umowy o dzieło albo na podstawie innej umowy o podobnym charakterze;
- 2) być akcjonariuszami oraz wykonywać obowiązków członka zarządu lub rady nadzorczej towarzystwa emerytalnego, a także podejmować zatrudnienia w takim towarzystwie na podstawie umowy o pracę, umowy zlecenia, umowy o dzieło albo na podstawie innej umowy o podobnym charakterze;
- 3) podejmować zatrudnienia w funduszu emerytalnym na podstawie umowy o pracę, umowy zlecenia, umowy o dzieło albo na podstawie innej umowy o podobnym charakterze.

Art. 16.

1. Komisja może udzielać Komisji Nadzoru Bankowego, Komisji Papierów Wartościowych i Giełd oraz Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów informacji niezbędnych tym organom do prawidłowego wykonywania ich ustawowo określonych zadań w zakresie nadzoru.
2. Komisja może żądać od podmiotów wymienionych w ust. 1 informacji niezbędnych Komisji do prawidłowego wykonywania jej ustawowo określonych zadań w zakresie nadzoru.

Art. 17.

1. Komisja może zawierać z organami nadzoru ubezpieczeniowego i emerytalnego innych państw porozumienia o współdziałaniu w zakresie nadzoru.
2. Komisja, na zasadzie wzajemności, może udzielać informacji dotyczących zakładu ubezpieczeń organowi nadzoru ubezpieczeniowego innego państwa pod warunkiem, że:
 - 1) informacje zostaną wykorzystane wyłącznie na potrzeby nadzoru ubezpieczeniowego innego państwa;
 - 2) przekazywanie udzielonych informacji poza organ nadzoru ubezpieczeniowego innego państwa następuje wyłącznie po uprzednim uzyskaniu zgody Komisji.

Art. 18.

1. Komisja sporządza corocznie sprawozdanie z działalności nadzoru.
2. Komisja, w terminie do dnia 31 października następnego roku, przedstawia sprawozdanie, o którym mowa w ust. 1, ministrowi właściwemu do spraw instytucji finansowych oraz ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego.

3. Sprawozdanie, o którym mowa w ust. 1, jest jawne.

Rozdział 3

Rzecznik Ubezpieczonych

Art. 19.

1. Rzecznika Ubezpieczonych, zwanego dalej „Rzecznikiem”, powołuje Prezes Rady Ministrów na wspólny wniosek ministra właściwego do spraw instytucji finansowych i ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego - na czteroletnią kadencję.
2. Rzecznikiem może być wyłącznie osoba:
 - 1) wyróżniająca się wiedzą i doświadczeniem w zakresie ubezpieczeń oraz organizacji i funkcjonowania funduszy emerytalnych;
 - 2) posiadająca wyższe wykształcenie.
3. Kadencja Rzecznika rozpoczyna się w dniu jego powołania.
4. Ta sama osoba nie może być Rzecznikiem dłużej niż przez dwie kolejne kadencje.
5. Prezes Rady Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw instytucji finansowych oraz ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, może, po zaopiniowaniu przez Radę Ubezpieczonych, o której mowa w art. 25, odwołać Rzecznika przed upływem kadencji.
6. Odwołanie Rzecznika przed upływem kadencji może nastąpić wyłącznie z przyczyn wymienionych w art. 10 ust. 2.
7. Kadencja Rzecznika wygasa w przypadku jego śmierci.

Art. 20.

Do zadań Rzecznika należy podejmowanie działań w zakresie ochrony osób, których interesy reprezentuje, a w szczególności:

- 1) rozpatrywanie skarg w indywidualnych sprawach kierowanych do Rzecznika;
- 2) opiniowanie projektów aktów prawnych dotyczących organizacji i funkcjonowania ubezpieczeń, funduszy emerytalnych i pracowniczych programów emerytalnych;
- 3) występowanie do właściwych organów z wnioskami o podjęcie inicjatywy ustawodawczej bądź o wydanie lub zmianę innych aktów prawnych w sprawach dotyczących organizacji i funkcjonowania ubezpieczeń, funduszy emerytalnych i pracowniczych programów emerytalnych;
- 4) informowanie właściwych organów nadzoru i kontroli oraz Polskiej Izby Ubezpieczeń i organizacji gospodarczych powszechnych towarzystw emerytalnych o dostrzeżonych nieprawidłowościach w działaniu zakładów ubezpieczeń, funduszy emerytalnych, towarzystw emerytalnych, pracowniczych programów emerytalnych i innych instytucji rynku ubezpieczeniowego;

- 5) stwarzanie możliwości polubownego i pojednawczego rozstrzygnięcia sporów między ubezpieczającymi, ubezpieczonymi, uposażonymi lub uprawnionymi z umów ubezpieczenia a zakładami ubezpieczeń, między towarzystwami emerytalnymi a członkami tych towarzystw, oraz wynikłych z uczestnictwa w pracowniczych programach emerytalnych, w szczególności organizowanie sądów polubownych do rozpatrywania tych sporów;
- 6) inicjowanie i organizowanie działalności edukacyjnej i informacyjnej w dziedzinie ochrony ubezpieczających, ubezpieczonych, uposażonych lub uprawnionych z umów ubezpieczenia, członków funduszy emerytalnych oraz uczestników pracowniczych programów emerytalnych.

Art. 21.

1. Rzecznik wykonuje swoje zadania przy pomocy podległego mu Biura Rzecznika.
2. Prezes Rady Ministrów, po zasięgnięciu opinii Rzecznika, nadaje, w drodze zarządzenia, statut, który określa organizację Biura Rzecznika.

Art. 22.

1. Koszty działalności Rzecznika i jego Biura ponoszą:
 - 1) zakłady ubezpieczeń do wysokości 0,01% zbioru składek brutto;
 - 2) powszechne towarzystwa emerytalne do wysokości 0,01% składek wpłacanych w danym roku do otwartych funduszy emerytalnych.
2. Należności, o których mowa w ust. 1, podlegają egzekucji w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.
3. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych określa, w drodze rozporządzenia, terminy uiszczania, wysokość i sposób obliczania wpłat, o których mowa w ust. 1, uwzględniając zapewnienie skuteczności działalności Rzecznika i jego Biura.
4. W przypadku niedotrzymania terminu uiszczania wpłat, ustalonego na podstawie ust. 3, pobiera się odsetki za zwłokę w wysokości odsetek ustawowych.

Art. 23.

Do pracowników Biura Rzecznika stosuje się odpowiednio przepisy o służbie cywilnej.

Art. 24.

Rzecznik oraz pracownicy jego Biura nie mogą:

- 1) być akcjonariuszami (udziałowcami) lub członkami władz zakładów ubezpieczeń oraz wykonywać czynności związanych z działalnością ubezpieczeniową lub pośrednictwem ubezpieczeniowym, a także podejmować zatrudnienia w zakładzie ubezpieczeń na podstawie umowy o pracę, umowy zlecenia, umowy o dzieło albo na podstawie innej umowy o podobnym charakterze;

- 2) być akcjonariuszami oraz wykonywać obowiązków członka zarządu lub rady nadzorczej towarzystwa emerytalnego, a także podejmować zatrudnienia w takim towarzystwie na podstawie umowy o pracę, umowy zlecenia, umowy o dzieło albo na podstawie innej umowy o podobnym charakterze;
- 3) podejmować zatrudnienia w funduszu emerytalnym na podstawie umowy o pracę, umowy zlecenia, umowy o dzieło albo na podstawie innej umowy o podobnym charakterze;
- 4) wykonywać innych czynności, które pozostawałyby w sprzeczności z ich obowiązkami albo mogłyby wywołać podejrzenie o stronniczość lub interesowność.

Art. 25.

1. Rada Ubezpieczonych jest organem opiniodawczo-doradczym Rzecznika.
2. Radę Ubezpieczonych powołuje na wniosek Rzecznika - na okres jego kadencji - minister właściwy do spraw instytucji finansowych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego, spośród kandydatów zgłoszonych przez podmioty wymienione w ust. 3.
3. W skład Rady Ubezpieczonych wchodzi przedstawiciele:
 - 1) reprezentantów samorządu terytorialnego w Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego - 2 członków;
 - 2) krajowych organizacji konsumenckich - 2 członków;
 - 3) ogólnokrajowych organizacji pracodawców - 2 członków;
 - 4) Rzecznika Praw Obywatelskich - 2 członków;
 - 5) każdej z organizacji związkowych, o których mowa w art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego (Dz.U. Nr 100, poz. 1080 i Nr 154, poz. 1793 i 1800 oraz z 2002 r. Nr 10, poz. 89 i Nr 240, poz. 2056) - po 2 członków;
 - 6) najliczniejszej organizacji emeryckiej - 1 członek.
4. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego, może odwołać członka Rady Ubezpieczonych, po zasięgnięciu opinii podmiotu, który zgłosił go do uczestnictwa w Radzie Ubezpieczonych.
5. Odwołanie członka Rady Ubezpieczonych przed upływem kadencji Rzecznika może nastąpić wyłącznie z przyczyn wymienionych w art. 10 ust. 2.
6. Rada Ubezpieczonych działa w oparciu o uchwalony przez siebie i zatwierdzony przez Rzecznika regulamin.
7. Członkom Rady Ubezpieczonych nie przysługuje wynagrodzenie za udział w jej posiedzeniach.

Art. 26.

1. Podjęcie czynności przez Rzecznika następuje z urzędu lub na wniosek:
 - 1) osób, które wystąpiły do niego ze skargą lub prośbą o interwencję;

- 2) właściwych organów nadzoru, kontroli lub innych organów władzy publicznej.
2. Rzecznik, po zapoznaniu się ze skierowanym do niego wnioskiem, może:
 - 1) podjąć czynność;
 - 2) wskazać wnioskodawcy przysługujące mu prawa i środki działania;
 - 3) przekazać sprawę według właściwości;
 - 4) nie podjąć czynności, o czym zawiadamia, uzasadniając swoje stanowisko, wnioskodawcę oraz osobę, której sprawa dotyczy.
 3. Rzecznik, podejmując czynność, bada, czy skutek działania lub zaniechania zakładu ubezpieczeń, towarzystwa emerytalnego lub funduszu emerytalnego nie nastąpiło naruszenie prawa lub interesów osób wymienionych w art. 5 ust. 1.
 4. Rzecznik lub upoważniony przez niego pracownik Biura Rzecznika może:
 - 1) występować do zakładów ubezpieczeń, funduszy emerytalnych, towarzystw emerytalnych, Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego, Polskiego Biura Ubezpieczeń Komunikacyjnych o udzielenie informacji lub wyjaśnień, w szczególności:
 - a) w sprawach indywidualnych, z zastrzeżeniem ust. 5,
 - b) w sprawach postanowień ogólnych warunków ubezpieczeń, które według Rzecznika są niekorzystne dla osób ubezpieczających, ubezpieczonych, uposażonych lub uprawnionych z umów ubezpieczenia,
 - c) dotyczących wewnętrznych regulacji tych instytucji, które według Rzecznika są niekorzystne dla osób wymienionych w art. 5 ust. 1,
 - d) na temat nieprawidłowej obsługi osób wymienionych w art. 5 ust. 1, świadczonej przez te instytucje;
 - 2) zwracać się do ministra właściwego do spraw instytucji finansowych w sprawach dotyczących ubezpieczeń obowiązkowych i postulować o ewentualną zmianę przepisów regulujących te ubezpieczenia;
 - 3) przeprowadzać lub zlecać badania na temat sytuacji na rynku ubezpieczeniowym i emerytalnym;
 - 4) występować do stron o poddanie spraw rozstrzygnięciu przez sąd polubowny.
 5. Wystąpienie o udzielenie informacji lub wyjaśnień w sprawach indywidualnych może nastąpić wyłącznie na wniosek osoby, której sprawa dotyczy.
 6. Po zbadaniu sprawy Rzecznik może:
 - 1) wyjaśnić wnioskodawcy, że nie stwierdził naruszenia praw ani interesów osób wymienionych w art. 5 ust. 1;
 - 2) zwrócić się do podmiotu, w którego działalności stwierdził naruszenie prawa lub interesów osób wymienionych w art. 5 ust. 1, o ponowne rozpatrzenie sprawy;
 - 3) zwrócić się o zbadanie sprawy do właściwych organów, w szczególności do Komisji, prokuratury bądź organów kontroli państwowej, zawodowej lub społecznej.

Art. 27.

Zakład ubezpieczeń przekazuje Rzecznikowi wzory umów ubezpieczenia i wniosków o ubezpieczenie, teksty ogólnych warunków ubezpieczeń oraz inne dokumenty i formularze stosowane przez zakład ubezpieczeń przy zawieraniu umów ubezpieczenia, w terminie 14 dni od dnia wprowadzenia ich do obrotu, oraz na żądanie Rzecznika - taryfy składek ubezpieczeniowych.

Art. 28.

Rzecznik może występować do Sądu Najwyższego o podjęcie uchwały mającej na celu wyjaśnienie przepisów prawnych budzących wątpliwości lub których stosowanie wywołało rozbieżności w orzecznictwie.

Art. 29.

1. Podmiot, który otrzymał wniosek Rzecznika w sprawach objętych zakresem jego działania, jest obowiązany niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 30 dni od dnia otrzymania wniosku, poinformować Rzecznika o podjętych działaniach lub zajętych stanowisku.
2. Przepis ust. 1 nie wyłącza uprawnień organów i instytucji wynikających z odrębnych przepisów.

Art. 30.

Rzecznik składa corocznie, w terminie 60 dni od zakończenia roku kalendarzowego, Prezesowi Rady Ministrów sprawozdanie ze swojej działalności oraz uwagi o stanie przestrzegania prawa i interesów osób, o których mowa w art. 5 ust. 1. Sprawozdanie jest jawne.

Rozdział 4**Zmiany w przepisach obowiązujących****Art. 31.**

W ustawie z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (Dz.U. Nr 139, poz. 934, z 1998 r. Nr 98, poz. 610, Nr 106, poz. 668 i Nr 162, poz. 1118, z 1999 r. Nr 110, poz. 1256, z 2000 r. Nr 60, poz. 702, z 2001 r. Nr 8, poz. 64 i Nr 110, poz. 1189 oraz z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 153, poz. 1271 i Nr 241, poz. 2074) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 200:
 - a) uchyla się ust. 1,
 - b) w ust. 2 zdanie wstępne otrzymuje brzmienie:
„Zadaniem organu nadzoru jest:”;
- 2) uchyla się art. 200a;
- 3) w art. 202:
 - a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Do decyzji organu nadzoru stosuje się art. 127 ust. 3 Kodeksu postępowania administracyjnego.”,

b) po ust. 3 dodaje się ust. 3a w brzmieniu:

„3a. Organ nadzoru może nadać decyzji administracyjnej rygor natychmiastowej wykonalności, również jeżeli wymaga tego interes członków funduszy emerytalnych lub uczestników pracowniczych programów emerytalnych.”;

4) uchyla się art. 203;

5) po art. 207 dodaje się art. 207a w brzmieniu:

„Art. 207a. Organ nadzoru może być uczestnikiem postępowania rejestrowego dotyczącego towarzystwa emerytalnego lub funduszu emerytalnego.”;

6) uchyla się art. 208.

Art. 32.

W ustawie z dnia 6 lipca 2001 r. o gromadzeniu, przetwarzaniu i przekazywaniu informacji kryminalnych (Dz.U. Nr 110, poz. 1189 i Nr 154, poz. 1800 oraz z 2002 r. Nr 81, poz. 731 i Nr 89, poz. 804) w art. 20:

1) pkt 7 otrzymuje brzmienie:

„7) Komisja Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych,”;

2) uchyla się pkt 8.

Art. 33.

W ustawie z dnia 30 sierpnia 2002 r. - Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo o ustroju sądów administracyjnych i ustawę - Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz.U. Nr 153, poz. 1271 i Nr 240, poz. 2052) w art. 51 uchyla się pkt 2.

Rozdział 5

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 34.

1. Przewodniczący Komisji powołany przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy pełni funkcję do czasu zakończenia kadencji, określonej w ustawie z dnia 28 lipca 1990 r. o działalności ubezpieczeniowej (Dz.U. z 1996 r. Nr 11, poz. 62, z 1997 r. Nr 43, poz. 272, Nr 88, poz. 554, Nr 107, poz. 685, Nr 121, poz. 769 i 770 i Nr 139, poz. 934, z 1998 r. Nr 155, poz. 1015, z 1999 r. Nr 49, poz. 483, Nr 101, poz. 1178 i Nr 110, poz. 1255, z 2000 r. Nr 43, poz. 483, Nr 48, poz. 552, Nr 70, poz. 819, Nr 114, poz. 1193 i Nr 116, poz. 1216, z 2001 r. Nr 37, poz. 424, Nr 88, poz. 961, Nr 100, poz. 1084 i Nr 110, poz. 1189, z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 41, poz. 365 i Nr 153, poz. 1271 oraz z 2003 r. Nr 50, poz. 424 i Nr 60, poz. 535).

2. Powołanie Przewodniczącego Komisji na zasadach określonych w niniejszej ustawie następuje po zakończeniu kadencji, o której mowa w ust. 1.

Art. 35.

1. Rzecznik powołany przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy pełni funkcję do czasu zakończenia kadencji, określonej w ustawie, o której mowa w art. 34 ust. 1.
2. Powołanie Rzecznika na zasadach określonych w niniejszej ustawie następuje po zakończeniu kadencji, o której mowa w ust. 1

Art. 36 .

Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2004 r.